

[Holdgaard.]

kom med; han stod som Ordfører for sit Parti. Den er maaske citeret før, og jeg skal derfor kun citere Slutningen af den Tale, han holdt — det var den 20. Februar 1919:

„Jeg har sagt, at den Ekspropriationsparagraf, der findes i Lovforslaget om Erhvervelse af Jord til Oprettelse af mindre Landbrug, kan vi ikke tiltræde, fordi vi, hvad mindre Brug angaar, mener, at der i lang Tid vil komme tilstrækkelig Jord frem. Skulde vi senere hen i Tiden komme i en anden Situation, hvad jeg ikke vil haabe og tro, saa er det naturligvis noget andet.“

Altsaa, man ser, at han siger: Hvis der skulde komme en Situation, hvor der ikke var Jord nok, hvad han ikke haaber og tror — den Gang havde vi jo de store Arealer af Lensjord og Præstegaardsjord — er det noget andet. Men saa afviste han jo ikke Tanken som samfundsrevolutionerende, samfundsnedbrydende, som man nu paa- staar, den er. Det er altsaa en kolossal Forandring, der viser sig, naar man sammenligner denne Udtalelse med det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdals Udtalelser her forleden og de Udtalelser, som man har læst det ærede Medlem har fremsat ved Venstremødet i Aalborg, den samme Dag de jydskes Husmænd holdt Sendemandsmøde, hvor han siger, at det er et Stykke uforfalsket Russerpolitik ... (*Pinholt*: Ja, det er rigtigt!) Ja, jeg kan godt forstaa, at det ærede Medlem Hr. Pinholt sidder ligesom paa Naale, derfor kan han ikke forholde sig roligt. (*Pinholt*: Jeg er meget rolig). Det ærede Medlem er jo ikke blevet rolig endnu! ... Det er et ubetinget Retsbrud at erhverve sig Jord ved Tvang — der var ikke det, Hr. Brorsen sagde — det er et Stykke reaktionær Volds- og Tvangspolitik, som vi vil vende os imod! Ja, det har vi hørt nu fra Venstres Side, og det er der vel ikke noget at gøre ved, der er jo blevet sagt, at de staar enige.

Det paafaldende er, at det eneste, Partiet Venstre ikke kan tænke sig at ekspropriere til, er til Oprettelse af Husmandsbrug; det er det eneste, der ikke har almen Betydning for Partiet Venstre, alle mulige andre Ting kan man ekspropriere til. Tænk paa i Fjor, da vi skulde have Forholdet ordnet med Hensyn til Bygning af Nationalmuseet. Da kunde man saa udmærket godt indføre en Ekspropriationsret for Staten, til Trods for at Almenvellet — det tør jeg paastaa — absolut ikke krævede, at man rev disse Bygninger ned og gjorde en Mængde Mennesker husvilde, for vi havde en anden

Plads at bygge paa, og vi kunde have bygget 4 Mill. Kr. billigere. Men Venstre mente altsaa, at Almenvellet krævede, at der blev bygget dér. Men naar der er Tale om Oprettelse af Husmandsbrug, saa er der intet Almenvel til Stede. Og saaledes kunde der nævnes mange Forhold. Jeg antager, alle Finansudvalgets Medlemmer har lige faaet en Henvendelse fra en Mand oppe i Hirtshals, hvori han oplyser, hvordan man eksproprierer, at man ikke en Gang giver Halvdelen af Jordværdien.

Nej, naar man sammenligner dette med de Forhold, Venstre tolererede, synes jeg, det er et ualmindelig flot Tilbud, der kommer her: at man vil give den fulde Værdi. (*Afbrydelse*: Ikke den fulde). Ja, det er i alt Fald, synes det mig, bedre end den halve eller lidt under. Jeg ved ikke, om det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal kunde tænkes at ville stille Forslag om at gaa længere ned, om det er det, der er i Vejen, men saa antager jeg, at vi vil protestere, det vil jeg i alt Fald, for jeg ønsker, at de, der skal afgive Jord, skal have det, som er rimeligt, for den. Det skal jeg imidlertid ikke uddybe. Det er jo sagt baade af den højtærede Landbrugsminister og af det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen, at det er kun, hvis det er nødvendigt, hvis man ikke i det frie Marked kan købe tilstrækkelig Jord til Oprettelse af Husmandsbrug, at Ekspropriationsbestemmelsen skal anvendes.

Maa jeg her komme med en Indskudsbemærkning. Jeg hørte i Aften med nogen Interesse det ærede Medlem Hr. Duborgs Udredning af Landbrugernes økonomiske Forhold, idet han fortalte meget om Landbrugets Gældsforhold og rettede Bebrejdelser mod os, fordi vi havde betegnet disse som tyngende, og han søgte i sit Foredrag at bevise, at Landbruget i Virkeligheden var velstaaende.

De Landbrugere, som jeg har Kendskab til, er jo i særlig Grad Husmænd. Noget Kendskab har jeg til deres Forhold. Jeg er Formand for en Sammenslutning af de Driftslaaneforeninger for mindre Landbrugere, som findes her i Landet; og jeg ved i alt Fald, at for Tusinder og atter Tusinder af disse Landbrugere er de økonomiske Forhold meget daarlige, ellers laante de jo ikke Penge af Staten paa den Maade, det sker.

Men det er muligt, at Forholdene er langt bedre, ja gode, i Godsejer- og Storlandbrugerkredse, det tør jeg ikke bestride. Vi har jo hørt, ogsaa nu i Aften, at adskillige Godsejere er blevet oplært i den Praksis at skrive Nul paa deres Skatteschema, og man maa forstaa, at hvis de kan slippe fri for at